

ZAMANSIZ TASARIMLARIN PEŞİNDE

Estetik değerler üzerine kurulu şiiresel tasarım diliyle tanınan ünlü İtalyan tasarımcı Mario Trimarchi ile Milano'da 100 yıllık eski bir yapıda yer alan ofisinde bir araya geldik

YAZI AYŞE ÇELEBİ, FOTOĞRAFLAR FABRIZIO POLLA MATTIOT

Mario Trimarchi, kendini 'El çizimi kuşağı'nın bireyi; olarak tanımlayan, yaptığı tasarımın zamansız olmasını arzulayan, estetik değerler üzerine kurulu şiiresel bir tasarım diline sahip başarılı bir tasarımcı. Mario'nun enerjisi yüksek tasarım stüdyosu, Milano'nun en güzel bölgelerinden biri olan Conciliazione'de, eski ve şaşıklı bir apartmanda yer alıyor. Uzun süredir çok sevdiğim, sonunda daha fazla dayanamayıp satın aldığım Alessi için yaptığı 'Ossidiana Mokapot'un tasarımcısıyla gerçekleştirdiğimiz bu röportajda; Mario'nun tasarım anlayışı; Alessi ve Vitra'yla yaptığı yeni projesi ve Milano Tasarım Haftası üzerine konuştuk.

Sicilya'dan Milano'ya, üründen marka tasarımına uzanan ve başarılarla dolu bir tasarım serüveniniz var... Bu serüvenin önemli olaylarını bizimle paylaşır mısınız?

Önemli olayların ilki, Sicilya'dan Milano'ya Domus Akademi için gelmekti. Burada eğitimimi önemli ölçüde etkileyen Andrea Branzi, Ettore Sottsass, Mario Bellini gibi isimlerle çalışma fırsatı yakaladım. Daha sonra Branzi, asistanı olarak kalmamı teklif etti ve ardından burada tasarım programının direktörü oldum. İlk tasarım yönetimi dersini başlattık. Tasarım ofislerinin dünyaya açılmaya başladığı dönemde, Milano'da pek çok olay oluyor ve dünyanın pek çok yerinden insanlar tasarım için bu parlutlu, enerjisi yüksek kente gelmek istiyordu. İşte bu nedenle Milano'ya gelmek benim için önemliydi. Kariyerim için bir diğer önemli olay ise, Olivetti'de Michele de Lucchi ile birlikte kişisel bilgisayar, bankamatik ve elektronik cihaz tasarımı için çalışmaya çağrıldığım zamandı. Michele de Lucchi'den çok etkilendim, o dönem başlayan ve hala devam eden iyi bir ilişkimiz var. Onunla mimarlıktan iletişim tasarımına çok

farklı ölçeklerde çalıştık. Bu tecrübe sayesinde tasarımın; etrafımızda yer alan farklı ölçekteki şeyleri kapsayan bir kelime olduğunu fark ettim. Üçüncü önemli anım ise, 1999'da marka ve kurumsal kimlik sistemleri tasarımı alanında yoğunlaştığım Fragile tasarım stüdyomu açmak oldu. İtalyan Posta Kurumu gibi büyük kurumlarla çalıştık. Mimari ve iç mimari projeler, Fabbrica için sergi tasarımı gibi projelerimiz oldu. Çok üretken bir dönemdi. Şimdi ise, her zaman bir yandan yapmış olduğum ürün tasarımı faaliyetlerimi yeniden canlandırdığım yeni bir önemli dönemecimdeyim. İlgilendiğim alanda kendimi geliştirmek için çok az firmayla, çoğunlukla Alessi'yle çalışıyorum. Bu benim için önemli bir olay çünkü, ye-

niden çok fazla çizim yapmaya başladım. Çizim yapmayı çok seviyorum, hayatımı sadece çizim yaparak geçirebilirim.

Ürün tasarımından ziyade marka tasarımı çalışmalarınızla biliniyorsunuz. Alessi'nin ambalaj tasarımları, İtalyan Posta Kurumu'nun logo ve kimlik, Coop Italia için iç mimari ve iletişim tasarımı çalışmalarınız ve daha niceleri var. Bu tür projelerdeki tasarım sürecinizde belli bir çalışma yönteminiz var mı?

Hayır, çünkü yöntemem inanmıyorum. Tasarımcıların sürekli olarak düşünmesi gerektiğine inanıyorum. Günde 20 saat düşünürsem beynimin bir kısmı buna alışır ve rüyamda bile düşünmeye devam eder, sonunda doğru fikir aklıma gelir. Kurumsal kimlik tasarımı yaparken homojen bir dünyada olduğumuzun farkındayız. Pek çok firma aynı ürünü satıyor, aynı hizmeti veriyor; aynı fiyatlar, aynı ofisler... Firmaların farklılıklarından yola çıkarak bir sepet, ambalaj ve logo tasarlamalıyız. Amacımız her ölçekte aynı: Firma ve müşterileri arasında benzeri olmayan bir iletişim yaratmak... Bu benimsediğimiz yaklaşım sayesinde tek tek harfleri okuduğumuz bir logo değil; tek bir bakışta, rengiyle, şekliyle, işaretleriyle kendini fark ettiren logo tasarlıyoruz. Banal ve

TASARIMCI MARIO TRIMARCHI

standart olmayan, fark yaratan işler üretmemiz gerekiyor. Bu bakış açısını kurumsal kimlik sistemi, mimari proje, iç mimari proje, küçük bir ürün tasarlarken de her daim koruyoruz.

Peki, bu alanlardan hangisi üzerinde çalışmaktan daha çok keyif alıyorsunuz?

Benim için hepsi aynı. En keyif aldığım şey, gerçekten firmayla paralel ilerlediğimiz ve geniş bir yelpazede farklı projeler gerçekleştirdiğimiz zaman oluyor. Bu nedenle şu an Alessi'yle çalışmayı çok seviyorum. Çünkü bir yandan ürün tasarımı yaparken, bir yandan ambalaj tasarımıyla ve enstalasyonlarla firmanın insanlarla kurduğu iletişim yolunu tanımlıyoruz.

Söylediğiniz gibi, Alessi'nin sıklıkla çalıştığı bir tasarımcısınız. Good Design ödüllü 'Scirocco', bakır ve gümüş tatlı kalıpları, kişisel favorim olan 'Ossidiana' mokapot... Uzun bir süredir Alessi için harika şeyler tasarlıyorsunuz. Bunu yaparken ev ve mutfak eşyaları trendlerini takip ediyor musunuz?

Trendleri gerçekten bilmiyorum, çünkü bir ürün tasarlarken amacım uzun ömürlü olması. Bu tabii ki kişisel bir hırs değil, sadece ürünlerim için arzuladığım bir şey. Alessi için mokapot yapmak büyük bir onur ama aynı zamanda bir sorumluluk da gerektiriyor. Çünkü aynı mağazada senin ürününün yanında Richard Sapper, Aldo Rossi ve Alessandro Mendini'nin mokapotları da yer alıyor. Kendi ürününü, tasarım tarihinin önemli isimlerinin ürünleriyle nasıl konuşturabilirsin? 'Ossidiana'yı tasarlarken firma kaç adet satar, ne kadar başarılı olur diye düşünmedim. Tek takıntım tasarım ve heykeltıraşlığı birleştirmekti. Amacım mokapota hacim katmaktansa, nasıl gerçekten bir ağacın dalını alıp onun parçalarını görebilirim sorusuna yanıt bulmaktı. Aynı bir heykeltıraşın mermeri alıp onu işlemesi gibi. En baştan öngöreme-

Editörümüz Ayşe Çelebi, tasarımcı Mario Trimarchi'nin eşi Frida Doveil'in tasarladığı ofisindeydi.

yeceğim bir şey. O yüzden hiçbir trendi, piyasadan gelen isteği, kullanıcı ihtiyacını bilmeden, mağazalara gidip ne eksikmiş diye araştırmadan tasarım yapmak gerekiyor. Bunları bilerek tasarlamak kesinlikle sonunda meyve vermeyen bir egzersiz ve eminim ki sonunda zaten var olan veya benzeri bulunan bir ürün ortaya çıkar. Bu, değeri olmayan bir tasarımdır.

Çok güzel bir tasarım stüdyonuz var. Gün ışığının her yere eşit dağılması en göze çarpan detaylardan. Ofis ortamınızda sizin için neler önemli?

Stüdyonun tasarımı, eşim Frida Doveil'e ait. Frida çok ince zevkleri olan bir iç mimar. Evet, ışık en temel kaygısıydı. Diğer kaygısıysa, bu 100 yıllık binada yer

alan ofisimizdeki eski yaşanmışlıkları korumak ve böylece mekanın zenginliğini yansıtmaktı. Mekanda esneklik yaratabilmek için ofislere açılan kapılara çok önem verdi. Stüdyodaki büyük kapıları açıp, daha geniş alanlar yaratabiliyoruz. Modern döner kapılarımız, kullandığımız yenilikçi malzeme sayesinde ses geçirmiyor. Aynı zamanda yarı saydam oldukları için gece-gündüz odada biri olup olmadığını biliyor, harika gölge oyunları yaratabiliyoruz. Girişte yer alan modern döner kapı ve eski duvar arasında ise bir zıtlık var. Frida, bu mekanın kanıtı olan tüm eski katmanlarını; hayatları, aileleri, yaşanmışlıkları görmemiz için eski duvarı olduğu gibi bıraktı. Mekana girer girmez daha önce buraya başka insanların geldiğini hissetmemizi sağlıyor. Ayrıca burada yüksek tavan olması bakımından da çok şanslıyız. Böylece fikirlerimiz havada uçuyor. Üstümüzde bir baskı yok; beynimizi genişletebiliyor, derin nefesler alabiliyoruz. Odalara Artemide için yaptığımız aydınlatmaları koyduk. Ayrıca bitkileri çok seviyorum, kendi ofisimde bitkilerim arasında çizimlerimi yapıyorum.

Türkiye'de daha önce tasarım alanında bir çalışmanız oldu mu?

Evet, şu an Türkiye'deki ilk çalışmamı gerçekleştiriyorum. Vitra ile Milano Tasarım Haftası'nda sergilenmek üzere banyo ve geleceğin ruhunu incelediğimiz bir ça-

TASARIMCI MARIO TRIMARCHI

İşima yapıyoruz. Bu çalışma için Milano ve İstanbul'da yaşayan sekiz uluslararası tasarımcı seçtiler. Bir atölye çalışmasında banyo ve zaman ilişkisi hakkındaki vizyonlarımızı paylaştık. Adımı 'Zaman ve Bakım' koyduğum bir enstalasyon yaptım. Bu fikirde, banyonun kapısını kapattığınız anda başka bir boyuta giriyorsunuz. Bu boyutta zaman kavramı genişliyor; orada saatlerce kalabilir, yoganızı yapabilir, vücudunuzun tümünü veya sadece belli yerlerini özenle yıkayabilirsiniz. Burada bir sürü balık var, sebzeler var. Sanki bir ormanda gibisiniz, sebzelerinizi suluyor, balıklarınıza yem veriyor, çiçeklerinize bakıyorsunuz. Dış alırken sebzelerinizle ilgileniyorsunuz. Düşününüz artık suların şiddetle başınıza aktığı beş dakika değil, zarif su damlalarının vücudunuzla buluştuğu 20 dakika olacak, çünkü belki düşün altında kitap okuyorsunuz. Benim için evin kendisi burası. Özündeki fikir bu. Bu enstalasyon için tasarladığım her şey şimdi karşımıza çıkabilir, hatta geçmişte de. Ama vizyon farklı, bugün bir müşteriye gidip evinizi banyo gibi tasarlayacağım demek zor. VitrA'yla çalışmak beni çok mutlu etti, çünkü atölye çalışmasından sonra bizden Fragile olarak bu serginin iletişim tasarımını yapmamızı istedi. Şimdi katalog tasarlıyoruz, bir video hazırlıyoruz, serginin grafiklerini yapıyoruz ve bu farklı ölçeklerde çalışma yolu beni çok mutlu ediyor. Ancak bu sayede bir projeye çok tutarlı bir şekilde ilgilenebilirsiniz.

Sizin tecrübenize dayanarak öğrenmek istiyorum, eminim okuyucularımızın da ilgisini çekecektir. Tasarım Haftası'nda bu yıl neleri takip edelim?

Her şeyi takip edin, hem de her şeyi! Çünkü tasarım haftasının zenginliği budur. Hiç tahmin etmediğiniz bir şeyi, hiç tahmin etmediğiniz bir yerde bulursunuz. Milyonlarca şey görürsünüz ama sadece iki şey aklınızda yer eder ve 10 yıl sonra

MİLANO'DA RAHATLAMA MEKANI
Evim ve stüdyom

MİLANO'DA İLHAM ALDIĞI MEKAN
Sempione Parkı

MİLANO'DA BOŞ ZAMAN AKTİVİTESİ
Milano'dan uzaklaşmak

MİLANO'DA FAVORİ RESTORANI
Tortona bölgesindeki Sicilya restoran,
Trattoria Trinacria

MİLANO'DA FAVORİ, SANAT MEKANI
Tommaseo Meydanı'nda Milano'nun 10 asırlık mimarisini seyrettiğim bir metrekarelik özel bir nokta var. Bu noktada durduğumda, solumda yeni yapılmakta olan Tre Torri'yi; önümde Gio Ponti'nin Torre Branca'sını, Unicredit binasını ve Magistretti'nin gökdelenini; sağımda ise, 'Son Akşam Yemeği' freskinin bulunduğu Santa Maria delle Grazie ve Sant'Ambrogio Bazilikası'nı görüyorum.

mevyesini verir. Bu açıdan baktığımızda, tasarım haftasında miktar çok önemlidir; ne kadar çok miktarda şey görürseniz, o kadar iyidir. Seçici davranmak yanlıştır, çünkü bir şeyleri kaçırırsınız ve sizi gerçekten etkileyecek şeyin nereden geleceğini tahmin bile edemezsiniz! Bazen harika tasarımlar kuytu bir köşede kalıyor. O yüzden ben sadece herkes yemeyi, içmeyi, uyumayı bırakıp her şeyi görmeli. *